

CANT XVIII

Així batallaven com un foc que flameja. I Antíloc de peus lleugers va comparèixer davant Aquil·leu per dur-li la mala nova. El trobà que s'estava devora les naus d'elevades antenes, guardant dins el cor la temença que s'acomplís el que ja era un fet, i, aïrat, deia al seu ànim de gran fortalesa: «Ah, míser de mi! ¿Com és que altra volta els aqueus de llargs cabells es desbanden atònits arreu de la plana i es veuen empesos a tornar a les naus? Temo que ara els déus no causin al meu cor la gran aflicció que la mare em predigué aquell dia en què va anunciar-me que el més brau dels mirmídoncs deixaria de veure la claror del sol abatut pels troians quan jo encara viuria! Ben segur que el fort fill de Meneci ha trobat la mort! El molt pertinaç! Jo prou li vaig dir que, quan hagués allunyat el foc abrusador, tornés tot d'una a les naus i que no s'atrevis a lluitar contra Hèctor amb tot el seu valor!»

I, mentre en son cor i en son ànim cavil·lava tals coses, va arribar al seu davant el fill del noble Nèstor, fet un de vessall de xardoroses llàgrimes, per tal d'anunciar-li la mala nova: «Ai, pobre de mi! Fill de l'ardit Peleu, quina notícia tan lúgubre ara hauràs de conèixer! Mai no hauria d'haver succeït el que t'he de dir! Pàtrocle jau, sense vida, i al voltant del seu cos despullat de les armes ha esclatat una lluita! La seva armadura la posseeix Hèctor d'onejant plomall!»

Tal digué. I un negre núvol de consternació va embolcallar Aquil·leu. I, omplint-se les mans de pols recremada, se n'escampà pel cap i enlletgí el seu bell rostre, i la negra cendra va empolsar-li el quitó, que era fragant com el nèctar. I, en acabat, es va ajeure a la pols, estirant-se a terra tan llarg com era, i amb les dues mans s'esbullava els cabells i se'ls arrencava. I les dones serventes que Aquil·leu i

Pàtrocle s'havien guanyat com a recompensa van moure, amb el cor afligit, una gran cridadiça i corrent cap a fora anaren a enrondar l'ardit Aquil·leu, i amb les mans es colpien el pit totes elles, i els genolls els fallien. Antíloc mostrava també la seva aflicció i vessava llàgrimes estrenyent amb força les mans d'Aquil·leu, i el seu noble cor gemegava per por que amb el ferro no es tallés el coll. I Aquil·leu, a la fi, llançà un crit horrorós. I la seva augusta mare, que s'estava asseguda al fons de la mar, al costat del seu pare ja vell, en sentir aquell crit va rompre a plorar. Totes les deesses llavors l'envoltaren, totes les Nereides del fons de la mar. Hi havia Glauce, Tàlia i Cimòdoce, Nesea, Espio, Toa i Hàlia de grans ulls bovins, Cimòtoe, Actea i Limnoreia, Mèlita, Iera, Amfítoe i Agave, Doto, Proto, Ferusa i Dinàmena, Dexàmena, Amfínome i Cal·lianira, Doris, Pànope i la molt famosa Galatea, Nemertes, Apseudes i Cal·lianassa, i també Clímena, Janira i Janassa, Mera, Oritia i Amatia de formosos rulls, i altres Nereides que habiten en el fons marí. Ompliren l'esplendent coval, i totes a l'una es colpien el pit. I Tetis inicià el seu plany: «Presteu-me atenció, germanes Nereides, que, si voleu escoltar-me, totes vosaltres sabreu les sofrances que m'esquincen el cor! Ai, malaurada de mi! Ai, que en mala hora vaig infantar el més valent dels homes, puix que, després d'haver donat vida a un fill irrepreensible i ple de fortalesa, eximi entre tots els herois, que de seguida va créixer com creix un plançó, i que jo vaig cuidar com si fos un arbre que devora un vinyer hagués brotat, i el vaig fer anar a Ílion a bord de les corbades naus perquè combatés els troians, i ara jamai no el rebre de tornada a la llar, en el casal de Peleu! I, mentre encara em viu i veu la claror del sol, passa penalitats, i, si el vaig a trobar, no el po-

dré ajudar gens! Mes, tot amb tot, aniré a veure el fill que m'estimo perquè ell mateix em digui quin dol l'aclapara, apartat com està de la lluita!»

I, en acabat de parlar, va eixir del coval, i les altres deesses partiren amb ella, desfetes en llàgrimes, mentre al seu voltant es rompien les ones marines. Tan bon punt arribaren a la fèrtil contrada de Troia, pujaren en fila l'indret de la costa on estaven halades les naus dels mirmídon, apinyades l'una contra l'altra, entorn del veloç Aquil·leu. L'augusta mare s'apropà al seu fill, que fortament sanglotava, li va abraçar el cap amb un viu lament i, gemegosa, va dir-li paraules alades: «Fill meu! ¿Per què plores? ¿Quin dolor s'ha emparat del teu cor? Fes-me'l saber, no l'amaguis! De veres que Zeus ja ha complert el que un jorn demanaves amb les mans alçades: que a frec de les popes tots els fills dels aqueus fossin acorralats, privats del teu ajut, i que patissin indignes fatics!»

I Aquil·leu de peus àgils li féu de resposta amb profunds sospirs: «Mare! És ben veritat que l'Olímpic ja m'ha complert el que li demanava! Mes ¿quin goig n'he obtingut? Pàtrocle ha sucumbit, el company que jo més estimava entre tots els altres, tant com m'estimo la meva persona! Ara l'he perdut! I Hèctor li ha arrabassat les portentoses armes després d'haver-lo occit, les belles armes que meravellaven tothom qui les veia, un present magnífic lliurat pels déus a Peleu el jorn en què et conduïren al llit d'aquest home, sotmès a la mort.¹ Tant de bo no t'haguessis mogut d'allà on eres, vivint acompanyada de les sempiternes deesses marines, i Peleu hagués pres per esposa una dona mortal! Però no ha estat així per tal que un dol infinit faci presa també de les teves entranyes quan morí el teu fill, a qui no has de rebre mai més de tornada a la llar, puix que el cor no m'impulsa a continuar vivint ni a romandre entre els homes si Hèctor no perd la vida, estassat per la meva llança, i no paga el preu d'haver convertit en botí el Menecíada Pàtrocle!»

I Tètis li va respondre amb els ulls plens de llàgrimes: «Pel que dius, fill meu, estàs destinat a morir aviat, car tens fixada la mort reure mateix de la d'Hèctor!»

I Aquil·leu de peus àgils li féu de resposta molt encolerit: «Així em mori tot d'una, puix que jo no vaig acudir a socórrer el meu camarada quan estava a punt de caure vençut! Ha mort ben lluny de la pàtria sense tenir-me al costat per poder defensar-lo de la seva ruïna! I ara que no tornaré ja mai més a la terra dels pares, puix que no he estat la llum de salvació per a Pàtrocle ni per als companys d'armes que davant el diví Hèctor han sucumbit en gran nombre, romanc assegut devora els navilis com un pes inútil damunt de la terra, jo, a qui no iguala en la lluita cap dels aqueus revestits de bronze, bé que en la junta hi ha qui em supera! Ah! Que desaparegui entre els déus la discòrdia, i també entre els humans, així com el ressentiment, que mou a la còlera fins el més assenyat i que, tan dolç com la mel destil·lada, s'escampa com fum dins el pit dels homes! Tant m'ha omplert d'ira Agamèmnon, rei d'homes, aquesta vegada! Mes deixem en oblit el passat, per molt que ens afligeixi, i dins el pit aplaquem a la força el nostre ànim! Ara he d'anar en cerca de l'assassí d'aquesta testa estimada, en cerca d'Hèctor, i jo rebré la parca quan a Zeus i als altres déus sempiterns els plagui enviar-me-la! Ni la Força d'Hèrcles² no pogué escapar-se de la seva parca, ell que era el mortal predilecte del sobirà Zeus, el Crònida, sinó que el venceren el fat i el cruel rancor d'Hera! Jo he de jaure com ells un cop mort si un fat semblant m'ha d'atènyer! Mes ara vull guanyar-me una excelsa fama perquè hi hagi alguna troiana o alguna dardànida de fonda cintura que esclati en forts sanglots, i que s'eixugui amb les mans les llàgrimes quan li rodolin per les tendres galtes! Així sabrien quant de temps he romàs apartat de la guerra! No provis, doncs, d'allunyar-me del combat per molt que m'estimis! No em convenceràs!»